

PÄRNU SUVEKÜLALINE 2003

SISUKORD

KÜSITLUSE EESMÄRK	4
KÜSITLUSE METOODIKA	4
• Küsitluse korraldaja	5
• Küsitluse läbiviimise aeg	5
• Üldkogum	5
• Valim	5
• Andmestiku analüüs ja andmete esitamine	5
PÄRNU SUVEKÜLALISTE HINNANGULINE ARV JA PÄRITOLU	6
• Suvekülaliste hinnanguline arv	6
• Suvekülaliste päritolu	6
• Väliskülaliste päritolu	6
• Eestimaalt pärit suvekülaliste päritolu	7
PÄRNU SUVEKÜLALISTE ÜLDISED ANDMED	7
• Suvekülaliste sooline struktuur	7
• Suvekülaliste vanuseline struktuur	7
• Suvekülaliste sotsiaalne struktuur	7
REISI ETTEPLANEERIMINE JA EESMÄRGID	8
• Reisi etteplaneerimise aeg ja koht	8
• Reisi etteplaneerimise aeg	8
• Reisi sihtkoht	8
• Lisaks Eestile külastatavad riigid	9
• Pärnus viibinud väliskülaliste külastatavad paigad Eestis	9
• Reisi kestvus	10
• Pärnu külastamise eesmärgid	10
PÄRNUSSA SAABUMINE JA ÖÖBIMISKOHAD PÄRNUSSA	11
• Pärnusse saabunud seltskond	11
• Pärnusse saabunud reisigrupi suurus	11
• Eestisse saabumise transport	11
• Pärnusse saabumise transport	11
• Hinnang ühendusele Pärnuga	12
• Ööbimiskohad Pärnussa	12
EELINFORMATSIOON PÄRNUSSA	13
• Tuttavad, sõbrad ja sugulased Eestis ja Pärnussa	13
• Reisibüroo teenuste kasutamine Pärnussa tulemisel	13
• Informatsiooni allikad enne Pärnu külastust	13
• Saadud informatsioon ja vajalik informatsioon enne Pärnu külastust	14
KÜLALISTE RAHULOLU TEENINDUSEGA	17
• Teenused, mida on kasutatud või kavatakse kasutada Pärnussa viibimise jooksul	17
• Hinnang Pärnu teenindusele ja tingimustele	17
• Hinnang turismiinformatsioonile	18
• Hinnang turvalisusele	18
KULUTUSED PÄRNUSSA	19
• Suvekülaliste nõusolek kulutada keskmiselt ööpäevas (arvestades ka öömaja)	19
• Keskmised kulutused ööpäevas ühe inimese kohta	19
AJAVIITEVÕIMALUSED PÄRNUSSA	19
• Lastega Pärnussa	19
• Vaba aja veetmise eelistused Pärnussa	20
• Huvi loodusturismi vastu	20
LINNAKÜLALISTE ETTEPANEKUD, SOOVID, MÄRKUSED	21

KÜSITLUSE EESMÄRK

Küsitluse eesmärgiks on saada ülevaade:

- 1) Pärnu suvekülaliste arvust ja struktuurist;
- 2) reisieesmärkidest ja peatumiskohtadest;
- 3) Pärnu teeninduse ja ajaviitevõimaluste olukorrast ja selle parandamise võimalustest linnaküllastaja pilgu läbi.

KÜSITLUSE METOODIKA

Uurimuse läbiviimisel kasutati peamiselt kahte andmeallikat: küsitlust ja majutuskohtade statistikat.

Sotsioloogiline uurimus "Pärnu suvekülaline 2002" koosneb kahest etapist - tänavaküsitlusest ja põhiküsitlusest. Mõlemad küsitlused viidi läbi intervjuerimise teel.

Tänavaküsitlus viidi läbi Rütli tänaval ja Supeluse tn. Põhiküsitluse intervjuud toimusid kohtades, kus kõige enam liigub linnakülalisi ning kus ühtlasi on võimalik keskmiselt 30 min. kestvat intervjuud läbi viia (parkides, hotellide ja taastusravikeskuste fuajeedes, jahisadamas, rannas jne).

Pärnu külalisteks klassifitseeriti kõik väljaspool Pärnut ja Pärnu maakonda elavad inimesed olenemata Pärnus viibimise kestvusest.

Tänavaküsitlusel märgiti üles Pärnu linnast ja maakonnast pärit inimestel sugu, vanus ja päritolu.

Pärnu külaliste puhul märgiti üles sugu, vanus, päritolu, Pärnus veedetavate päevade arv ja ööbimiskoht. Põhiküsitluse struktureeritud ankeet koosnes viiest osast:

- 1) küsitletute üldandmed;
- 2) eelinformatsioon Pärnust;
- 3) külaliste majanduslik taust ja rahulolu teenindusega;
- 4) vaba aja veetmise võimalused Pärnus;
- 5) küsitletute isikuandmed.

Põhiküsitluse ankeedid olid koostatud eesti, soome, inglise ja vene keeles. Välismaalastele mõeldud ankeedis olid mõned lisaküsimused, mida eestlastele ei esitatud.

Tänavaküsitluses kasutati süsteemvalimit, küsitleti iga kümnendat inimest mõlemas suunas liikujatest.

Küsitleti argipäevadel kell 10.00-18.00, nädalavahetusel kell 10.00-16.00. Vastavalt tänavaküsitluse tulemustele koostati põhiküsitluseks Pärnu külaliste seas empiiriline kvootvalim soo, vanuse ja ööbimispaiga alusel eraldi eestlastest ja välismaalastest linnakülaliste seas.

Suvekülaliste arv

Pärnut külastanud inimeste arv on saadud suhtarvuna tänavaküsitluses küsitletud inimeste peatumispaikade suhtes. Suhtarvu leidmisel on aluseks võetud majutusettevõtetes, va taastusravikeskustes, peatuvad külalised. Taastusravikeskustes peatuvate ravilviibijate arv on samuti teada, kuid selle aluseks võtmine ei oleks õige, sest nende liikumine linnas ja rannas on ravikuuride

tõttu piiratum. Arvutustes on arvestatud ainult ööbijate arvu, arvestamata on jäetud Pärnus viibimise kestvus.

Väljaspool majutustevõtteid peatunud linna külaliste osas on teada nende tänavaküsitluses selgunud suhtarv, mille alusel on arvatud ka absoluutarvud kogu suveperioodi (juuni, juuli, august) kohta.

- Küsitluse korraldaja

Küsitluse korraldaja on Pärnu Linnavalitsus. Uuringu programmi ettevalmistus ja küsimustiku koostamine linnavalitsuse osakondade ettepanekute põhjal, küsitluse läbiviimine, küsitlusandmete kodeerimine, sisestamine, töötlemine ja analüüsimine toimus planeerimisosakonnas. Intervjueerijatena töötasid Pärnu gümnaasiumide õpilased ja Tartu Ülikooli üliõpilased. Kõik läbisid vastava instrueerimise ning lisatingimuseks oli vähemalt rahuldav inglise kõnekeele valdamine.

- Küsitluse läbiviimise aeg

Tänavaküsitlused toimusid üheksal päeval läbi suve:

11., 14. ja 25. juunil
9., 12. ja 19. juulil
2., 6. ja 16. augustil

Põhiküsitlused toimusid igal kuul ~1.5 nädala jooksul pärast esimest kahte tänavaküsitluspäeva.

- Üldkogum

Tänavaküsitluses kuulusid üldkogumisse kõik küsitluspäeval Pärnus viibinud inimesed. Põhiküsitluse üldkogumi moodustasid kõik Pärnus viibinud linnakülalised.

- Valim

Suve jooksul intervjueeriti tänavaküsitlustes kokku **3471 inimest**, kelle seas oli 1536 linna külalist (691 ehk 45% Eestist ja 845 ehk 55% välismaalt).

Põhiküsitluse raames intervjueeriti **500 Pärnu külalist**, nii eestlasi kui välismaalasi oli 250.

- Andmestiku analüüs ja andmete esitamine

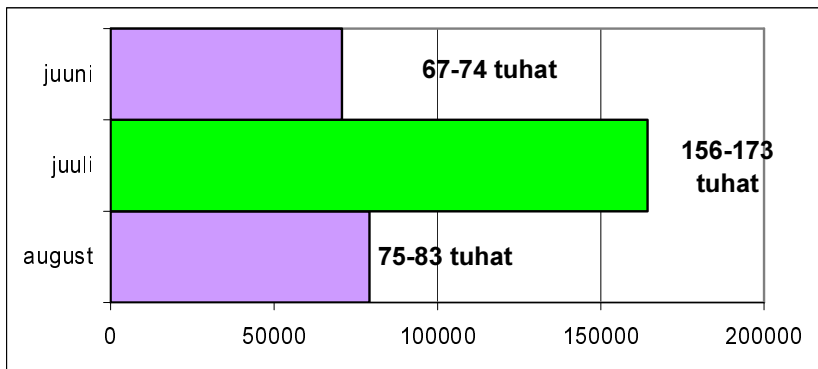
Küsitluse andmestiku analüüsiks kasutati statistilise analüüsi paketti SPSS. Andmete kirjeldamiseks kasutati keskmist, mis iseloomustab tunnuse üldist taset, ja tunnuste jaotumist, mida uuriti sagedustabelitega. Kahe tunnuse ühisjaotusi kirjeldati risttabelitega.

Küsitluse kokkuvõtte on esitatud tabelite ja tekstina. Andmed on esitatud aastate ja päritolu lõikes ning neid mehhaaniliselt kokku liita ei tohi.

PÄRNU SUVEKÜLALISTE HINNANGULINE ARV JA PÄRITOLU

- Suvekülaliste hinnanguline arv

1995.a.:	200 - 240 000
1996.a.:	287 - 292 000
1997.a.:	295 - 308 000
1998.a.:	200 - 220 000
1999.a.:	302 - 311 000
2000.a.:	249 - 275 000
2001.a.:	376 - 415 000
2002.a.:	363 - 401 000
2003.a.:	298 – 330 000

Joonis 1: Pärnu suvekülaliste hinnanguline arv kuude lõikes 2003. aastal

- Suvekülaliste päritolu

	Eestlased		Välismaalased	
	arv	%	arv	%
1999	211-218 000	70%	90-93 000	30%
2000	149-165 000	60%	100-110 000	40%
2001	263-290 000	70%	113-125 000	30%
2002	218-241 000	60%	145-160 000	40%
2003	149-165 000	50%	149-165 000	50%

- Väliskülaliste päritolu

	1999	2000	2001	2002	2003
Soome	60%	69%	65%	84%	70%
Rootsi	8%	7%	11%	6%	11%
Saksamaa	5%	4%	8%	4%	7%

2003. aastal intervjueriti küsitluste käigus lisaks tabelis olevatest riikidest külalistele veel inimesi Austriast, Belgiast, Hiinast, Hispaaniast, Hollandist, Itaaliast, Kanadast, Leedust, Lätist, Norrast, USAst, Poolast, Prantsusmaalt, Portugalist, Taanist, Ungarist ja Venemaalt.

PÄRNU SUVEKÜLALINE 2003

- Eestimaalt pärit suvekülaste päritolu

	1999	2001	2002	2003
Tallinn	35%	36%	30%	36%
Harjumaa	3%	5%	6%	3%
Hiiumaa	2%	1%	<1%	<1%
Ida-Virumaa	3%	1%	2%	5%
Jõgevamaa	1%	2%	3%	3%
Järvamaa	5%	7%	7%	4%
Läänemaa	2%	3%	4%	3%
Lääne-Virumaa	4%	3%	3%	6%
Põlvamaa	1%	1%	1%	<1%
Raplamaa	6%	5%	11%	5%
Saaremaa	1%	1%	2%	<1%
Tartumaa	19%	18%	16%	18%
Valgamaa	3%	4%	3%	4%
Viljandimaa	14%	12%	12%	10%
Võrumaa	1%	1%	<1%	1%

PÄRNU SUVEKÜLALISTE ÜLDISED ANDMED

- Suvekülaste sooline struktuur

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
Mees	35%	47%	45%	40%	51%	66%	49%	51%
Naine	65%	53%	55%	60%	49%	34%	51%	49%

- Suvekülaste vanuseline struktuur

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
kuni 30-aastased	50%	52%	50%	48%	37%	38%	26%	15%
31-59-aastased	42%	42%	42%	41%	46%	49%	53%	60%
60 ja vanemad	8%	6%	8%	11%	17%	13%	21%	25%

- Suvekülaste sotsiaalne struktuur

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
õpilased, tudengid	30%	29%	27%	25%	13%	19%	14%	11%
kodused, töötud	7%	8%	4%	8%	4%	5%	5%	8%
töötavad inimesed	58%	51%	55%	56%	68%	62%	55%	56%
pensionärid	4%	11%	14%	11%	15%	14%	26%	25%
ajateenistujad	1%	1%	-	-	-	-	-	-

REISI ETTEPLANEERIMINE JA EESMÄRGID

- Reisi etteplaneerimise aeg ja koht

Otsuse Pärnut külastada tegid välismaalased järgmistes kohtades:

	oma kodumaal	Eestis	mujal
1999	86%	12%	2% (Lätis, Leedus, Poolas)
2001	89%	9%	2% (Soomes, Venemaal, Lätis)
2002	87%	13%	-
2003	93%	7%	-

- Reisi etteplaneerimise aeg

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
kuni 1 nädal	48%	45%	31%	43%	18%	14%	9%	9%
1-2 nädalat	15%	17%	24%	25%	7%	9%	13%	7%
0,5-2 kuud	20%	27%	34%	26%	45%	48%	45%	42%
3-6 kuud	7%	7%	7%	4%	18%	15%	23%	30%
7-12 kuud	8%	3%	3%	2%	7%	12%	8%	10%
üle 1 aasta	-	-	1%	-	5%	2%	2%	2%
ei mäleta, ei planeeri ette	2%	-		-	-	-	-	-

- Reisi sihtkoht

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
konkreetne sihtkoht puudub	7%	6%	7%	6%	9%	13%	12%	19%
Pärnu	83%	73%	77%	82%	71%	68%	70%	70%
Pärnu maakond	2%	3%	2%	7%	1%	0%	0%	0%
Tallinn	1%	12%	7%	4%	5%	9%	12%	4%
mujal	7%	6%	7%	1%	14%	10%	6%	7%

Välismaalaste reisisiht mujal – **1999.a.** 14% (sh Läti – 3%; Saaremaa – 3%; Leedu – 2%; Soome – 2%; Rootsi – 1%; Poola – 1%; Läänemaa; Kihnu; Venemaa; Taani; Ungari)

2001.a. 11% (sh Läti - 3%; Saaremaa - 2%; Tartumaa – 2%; Soome – 1%; Leedu – 1%; Läänemaa; Poola; Rootsi)

PÄRNU SUVEKÜLALINE 2003

2002.a. 6% (sh Läti - 2%; Tartu - 2%; Saksamaa 1- %; Võru; Saaremaa; Soome)

2003.a. 7% (Rootsi, Tartu)

Eestlaste reisisiht mujal - **1999.a.** 7% (sh Lõuna-Eesti – 1%; Läti – 1%; Saksamaa – 1%; Tartumaa; Saaremaa; Hiiumaa; Läänemaa; Leedu; Poola; Tšehhi; Portugal; Itaalia)

2001.a. 6% (sh Saaremaa – 1%; Tartumaa – 1%; Lõuna-Eesti – 1%; Läti – 1%; Lääne-Virumaa; Läänemaa; Raplamaa; Järvamaa; Rootsi)

2002.a. 7% (sh Saksamaa - 1%; Läti – 1%; Tartu – 1%; Viljandimaa - 1% Haapsalu; Paide; Saaremaa; Harjumaa; Leedu)

2003.a. 1% (sh Tartu, Saaremaa, Võru)

- Lisaks Eestile külastatavad riigid

	1999	2001	2002	2003
ainult Eesti	75%	67%	66%	79%
ka teised riigid	25%	33%	34%	21%

1999.a. külastasid Pärnus viibinud väliskülalised lisaks Eestile veel Lätit (14%), Leedut (10%), Soomet (6%), Rootsit (4%), Poolat (4%), Taanit (4%), Austriat, Hollandit, Kanadat, Norrat, Saksamaad, Venemaad.

2001.a. külastasid Pärnus viibinud väliskülalised lisaks Eestile veel Lätit (17%), Soomet (17%), Leedut (11%), Rootsit (8%), Poolat (5%), Saksamaad (4%), Taanit (4%), Norrat, Prantsusmaad, Tšehhit, Slovakkia, Venemaad, Ungarit, Horvaatia, Sloveenia.

2002.a. külastasid Pärnus viibinud väliskülalised lisaks Eestile veel Lätit (17%), Soomet (16%), Leedut (10%), Poolat (4%), Taanit (4%), Saksamaad (2%), Šveitsi, Hollandit, Tšehhit, Austriat, Norrat, Venemaad, Slovakkia, Ungarit.

2003.a. külastasid Pärnus viibinud väliskülalised lisaks Eestile veel Taanit (12%), Rootsit (6%), Lätit (4%), Leedut (4%), Saksamaad (4%), Poolat (4%), Norrat, Soomet.

- Pärnus viibinud väliskülaliste külastatavad paigad Eestis

	1999	2001	2002	2003
ainult Pärnu	22%	14%	16%	19%
Tallinn	81%	76%	74%	75%
Tartu, Tartumaa	19%	15%	17%	11%
Saaremaa, Muhumaa	19%	8%	7%	5%
Haapsalu, Läänemaa	10%	8%	8%	7%
Viljandi, Viljandimaa	4%	5%	10%	10%
Lõuna-Eesti	6%	5%	6%	2%
Pärnumaa	6%	4%	1%	-
muud kohad	8%	8%	5%	-

PÄRNU SUVEKÜLALINE 2003

- Reisi kestvus

Pärnut külastanud välituristide Eestis viibimise kestvus:

	1999	2001	2002	2003
kuni 2 päeva	7%	8%	3%	6%
3-7 päeva	63%	60%	66%	66%
8-14 päeva	21%	26%	26%	24%
15-30 päeva	4%	5%	4%	1%
1-3 kuud	2%	1%	<1%	<1%
teadmata	3%	-	<1%	3%

2002.aastal viibisid küsitletud väliskülalised Eestis keskmiselt 8.1 päeva, **2003.aastal** keskmiselt 7.1 päeva.

Suvekülaliste Pärnus viibimise kestvus:

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
1 päev	20%	20%	22%	32%	13%	17%	10%	11%
2-3 päeva	26%	29%	29%	30%	31%	35%	25%	25%
4-7 päeva	27%	28%	34%	18%	36%	37%	51%	52%
8-14 päeva	10%	12%	10%	8%	11%	6%	12%	7%
15-30 päeva	5%	8%	2%	3%	3%	4%	1%	2%
üle 30 päeva	4%	1%		3%	2%	1%		1%
teadmata	8%	2%	3%	6%	4%	-	1%	2%

2002.aastal viibisid küsitletud väliskülalised Pärnus keskmiselt 5.3 päeva, küsitletud eestlased 4.9 päeva, **2003.aastal** eestlased 6,8 päeva, välismaalased 5,6.

- Pärnu külastamise eesmärgid

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
puhkus	88%	82%	78%	82%	63%	68%	63%	71%
puhkus koos raviga	-	-	-	9%	17%	17%	27%	18%
ravi	16%	17%	16%	6%	4%	8%	9%	5%
komandering, ärireis	16%	15%	17%	7%	5%	4%	5%	1%
külaskäik	59%	70%	60%	48%	15%	24%	26%	9%
seminar, koolitus	8%	9%	17%	8%	1%	1%	1%	2%
läbisõit, transiit	18%	25%	22%	13%	14%	14%	9%	5%
eravalduse külastamine	-	20%	11%	8%	2%	4%	2%	1%
kultuuri- või spordiürituse külastamine	50%	50%	40%	20%	3%	6%	14%	2%
muu	4%	3%	4%	2%	-	1%	1%	-

2003.aastal oli eestlaste Pärnu külastuse eesmärgiks veel ka treeninglaagrist osavõtt ja isiklike tähtpäevade tähistamine. Kultuuri- ja spordiüritustest mainiti ära: Oistrahhi festival, näitus "Mees ja naine", Valgre festival, jalgpallishow, jaanipäeva üritused ja klubiüritused.

PÄRNUSSA SAABUMINE JA ÖÖBIMISKOHAD PÄRNUSSA

- Pärnusse saabunud seltskond

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
üksinda	35%	28%	31%	28%	17%	11%	13%	10%
perega	35%	40%	37%	38%	34%	37%	45%	47%
sõprade ja tuttavatega	25%	28%	26%	30%	34%	31%	26%	24%
grupiga	3%	3%	5%	4%	15%	20%	14%	18%
töökaaslased	2%	1%	1%	-	-	1%	2%	1%

- Pärnusse saabunud reisigrupi suurus

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
1	35%	28%	30%	29%	17%	13%	13%	6%
2	26%	23%	22%	23%	29%	23%	27%	21%
3	15%	16%	16%	16%	14%	14%	11%	6%
4	13%	16%	14%	20%	14%	17%	24%	25%
5 või enam	11%	17%	18%	12%	26%	33%	25%	42%

1999.aastal oli välismaalaste reisigrupi keskmine suurus 7 inimest, **2001.aastal** 9.7 inimest, **2002.aastal** 6.7 inimest, **2003.aastal** 8.7 inimest.

1999. aastal oli eestlaste reisigrupi keskmine suurus 3 inimest, **2001.aastal** 3.2 inimest, **2002.aastal** 3.1 inimest, **2003. aastal** 2.9 inimest.

- Eestisse saabumise transport

	1999	2001	2002	2003
laev	56%	67%	63%	52%
lennuk	11%	14%	12%	15%
auto	16%	9%	13%	14%
tellitud buss	5%	6%	9%	11%
liinibuss	6%	3%	2%	3%
rong	4%	-	-	1%
jaht	2%	1%	1%	1%

2003. aastal nimetati lisaks tabelis mainitule Eestisse saabumise transpordivahendina veel mootorratast.

- Pärnusse saabumise transport

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
auto	63%	64%	63%	57%	42%	42%	45%	57%
tellitud buss	2%	3%	3%	3%	18%	30%	34%	33%
liinibuss	30%	29%	30%	35%	30%	23%	17%	18%
rong	1%	2%	-	2%	2%	-	-	2%
jaht	1%	-	-	<1%	2%	1%	1%	2%
muu	3%	2%	-	2%	6%	4%	3%	6%

PÄRNU SUVEKÜLALINE 2003

2003.aastal on välismaalased muude võimalustena Pärnusse jõudmiseks kasutanud mootorratast ning hääletamist. Eestlased on muude võimalustena Pärnusse jõudmiseks kasutanud jalgratast.

- Hinnang ühendusele Pärnuga

Hinnangut Pärnuga ühendusele küsiti esmakordselt 2001.a suvel. Hinnati 5-pallisel hinnanguskaalal (1- väga halb ... 5- väga hea).

	eestlased			välismaalased		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
väga hea	30%	27%	34%	28%	28%	37%
hea	45%	48%	48%	54%	47%	41%
rahuldav	21%	22%	14%	17%	24%	17%
halb	3%	2%	1%	1%	1%	4%
väga halb	1%	1%	2%	-	<1%	<1%
Keskmine hinne	4.0	4.0	4.1	4.1	4.0	4.1

- Ööbimiskohad Pärnus

Ööbimiskoht	1999	2001	2002	2003
ei ööbinud	93-96 000	86-97 000	86-97 000	73-85 000
majutusettevõtte	54 000	77 000	73 000	89 000
taastusravikeskus	12 300	10 000	11 000	14 000
sugulased, tuttavad	102-106 000	138-154 000	144-162 000	86-100 000
Üüripind	27-28 000	40-46 000	28-33 000	20-24 000
Muu	13-14 000	25-30 000	21-25 000	16-18 000

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
ei ööbi	33%	28%	26%	34%	13%	8%	6%	14%
majutusettevõtte	13%	7%	8%	6%	52%	46%	37%	56%
taastusravikeskus	5%	3%	3%	1%	9%	26%	36%	9%
sugulased, tuttavad	39%	45%	48%	45%	15%	12%	14%	11%
Üüripind	7%	11%	7%	6%	8%	6%	6%	8%
Muu	3%	6%	7%	8%	3%	2%	1%	2%

2003. aastal ööbisid eestlased peale tabelis nimetatud peatumiskohtade veel koolis, ühiselamus, telgis, autos, pargipingil. Välismaalased ööbisid veel haagissuvilas, telgis ja jahil.

EELINFORMATSIOON PÄRNUST

- Tuttavad, sõbrad ja sugulased Eestis ja Pärnus

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
Eestis	-	-	-	-	49%	57%	63%	46%
Pärnus	86%	83%	83%	83%	35%	38%	42%	28%

- Reisibüroo teenuste kasutamine Pärnusse tulemisel

Reisibüroo kaudu tuli Pärnusse:

1999.aastal 26% väliskülastest;
 2001.aastal 38% väliskülastest;
 2002 aastal 37% väliskülastest;
 2003 aastal 36% väliskülastest.

- Informatsiooni allikad enne Pärnu külastust

Pärnu suvekülastel paluti hinnata informatsiooni allikaid 3-pallisel hinnanguskaalal (3-peamiselt sealt, 2-ka sealt, 3-sealt mitte).

Eestlastest suvekülaste infoallikad Pärnust:

	1999		2001		2002		2003	
	Peamine infoallikas	Lisa-infoallikas	Peamine infoallikas	Lisa-infoallikas	Peamine Infoallikas	Lisa-Infoallikas	Peamine Infoallikas	Lisa-Infoallikas
sugulased, sõbrad	48%	23%	58%	28%	42%	31%	39%	37%
töölased kontaktid	10%	15%	12%	16%	16%	12%	11%	12%
eelnevad külaskäigud	58%	27%	67%	26%	47%	36%	52%	30%
reisibüroo	2%	2%	<1%	7%	7%	9%	1%	2%
ajalehed, ajakirjad	16%	46%	22%	52%	29%	43%	23%	45%
turismialased brošüürid	1%	9%	1%	11%	10%	12%	4%	7%
televisioon	9%	43%	21%	48%	31%	38%	19%	44%
raadio	14%	37%	17%	51%	26%	44%	12%	45%
interneti kodulehekülg	2%	10%	14%	13%	14%	19%	6%	16%
muu	2%		-		1%		2%	1%

2003.a nimetasid eestlastest suvekülastised lisaks tabelis toodud infoallikatele ka piletipunkti ja turismiinfot.

PÄRNU SUVEKÜLALINE 2003

Väliskülaliste infoallikad Pärnust:

	1999		2001		2002		2003	
	Peamine infoallikas	Lisa-infoallikas	Peamine infoallikas	Peamine infoallikas	Lisa-Infoallikas	Lisa-Infoallikas	Peamine infoallikas	Lisa-infoallikas
sugulased, sõbrad	45%	23%	38%	32%	38%	28%	25%	30%
töölased kontaktid	8%	13%	15%	7%	9%	13%	6%	9%
eelnevad külaskäigud	27%	31%	37%	25%	40%	34%	29%	19%
reisibüroo	16%	22%	36%	19%	37%	25%	27%	24%
ajalehed, ajakirjad	4%	24%	6%	18%	8%	19%	2%	14%
turismialased brošüürid	19%	28%	45%	26%	41%	29%	30%	36%
televisioon	1%	8%	2%	10%	7%	17%	<1%	8%
raadio	1%	4%	2%	9%	4%	13%	<1%	1%
interneti kodulehekülg	5%	9%	12%	16%	12%	19%	13%	19%
muu	5%		-		4%		-	

- Saadud informatsioon ja vajalik informatsioon enne Pärnu külastust

Informatsioon, mida saadi Pärnu kohta - eestlased

	peamiselt selle kohta			ka selle kohta		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Kultuuri- ja spordiüritused	48%	41%	47%	35%	35%	33%
majutusvõimalused	16%	22%	13%	22%	25%	22%
vaba aja veetmise võimalused	57%	49%	49%	32%	37%	31%
ravivõimalused taastusravikeskustes	10%	14%	8%	15%	19%	9%
Pärnu kultuuri- ja ajalugu	18%	11%	6%	30%	22%	18%
teenindus- ja kaubandusettevõtete lahtiolekuajad	9%	8%	5%	26%	20%	16%
parkimise korraldus	6%	8%	4%	19%	18%	12%
parkimispiletite ostu võimalused	6%	6%	2%	11%	18%	8%
linnaliinibusside marsruudid ja ajagraafik	8%	9%	5%	11%	13%	4%
Muu	-	-	1%	-	1%	1%

2003.a said eestlased veel lisaks informatsiooni raamatupoodide asukoha osas.

PÄRNU SUVEKÜLALINE 2003

Informatsioon, mida saadi Pärnu kohta - välismaalased

	peamiselt selle kohta			ka selle kohta		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
kultuuri- ja spordiüritused	26%	39%	28%	39%	30%	28%
majutusvõimalused	41%	52%	51%	41%	52%	21%
vaba aja veetmise võimalused	39%	48%	37%	39%	48%	35%
ravivõimalused taastusravikeskustes	32%	36%	27%	32%	36%	18%
Pärnu kultuuri- ja ajalugu	31%	24%	20%	31%	24%	38%
teenindus- ja kaubandusettevõtete lahtiolekuajad	10%	10%	4%	10%	10%	15%
parkimise korraldus	4%	4%	2%	4%	4%	6%
parkimispiletite ostu võimalused	3%	5%	2%	3%	5%	3%
linnaliinibusside marsruudid ja ajagraafik	3%	3%	2%	3%	3%	3%
muu	-	-	-	-	-	-

Informatsioon, mida vajatakse Pärnu kohta - eestlased

	peamiselt selle kohta			ka selle kohta		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
kultuuri- ja spordiüritused	64%	63%	40%	18%	18%	20%
majutusvõimalused	28%	33%	8%	14%	7%	9%
vaba aja veetmise võimalused	68%	69%	44%	20%	19%	21%
ravivõimalused taastusravikeskustes	14%	19%	6%	12%	8%	5%
Pärnu kultuuri- ja ajalugu	30%	24%	7%	22%	14%	10%
teenindus- ja kaubandusettevõtete lahtiolekuajad	29%	26%	8%	22%	21%	21%
parkimise korraldus	25%	36%	9%	20%	16%	14%
parkimispiletite ostu võimalused	22%	36%	10%	18%	14%	13%
linnaliinibusside marsruudid ja ajagraafik	14%	25%	6%	20%	12%	4%
muu	-	-	<1%	-	-	-

2003.a tundsid eestlased veel vajadust informatsiooni järele ööpäevaringselt avatud poodide asukoha kohta.

Informatsioon, mida vajatakse Pärnu kohta - välismaalased

	peamiselt selle kohta			ka selle kohta		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
kultuuri- ja spordiüritused	50%	57%	26%	24%	17%	20%
majutusvõimalused	50%	58%	34%	14%	13%	14%
vaba aja veetmise võimalused	63%	65%	34%	21%	21%	26%
ravivõimalused taastusravikeskustes	35%	38%	20%	14%	10%	12%
Pärnu kultuuri- ja ajalugu	37%	40%	27%	23%	22%	20%
teenindus- ja kaubandusettevõtete lahtiolekuajad	26%	27%	8%	23%	21%	17%
parkimise korraldus	20%	21%	4%	11%	15%	7%
parkimispiletite ostu võimalused	19%	21%	3%	10%	13%	8%
linnaliinibusside marsruudid ja ajagraafik	10%	15%	2%	10%	8%	1%
muu	-	-	-	-	-	-

PÄRNU SUVEKÜLALINE 2003

Saadud info ja vajamineva info võrdlus 2003.aasta küsitluse andmete baasil.

Suvekülalistel paluti hinnata informatsiooni, mida saadi ja mida vajatakse Pärnu kohta, 3-pallisel hinnanguskaalal (3 – peamiselt selle kohta, 2 – ka selle kohta, 1-selle kohta mitte). Info võrdlemiseks on kasutatud keskmiseid näitajaid. Erinevuse selgitamiseks lahutatakse saadud info näitajast vajamineva info näitaja. Mida suurem on negatiivne erinevus, seda suurem on info defitsiit.

	eestlased			välismaalased		
	Info, mida saadi	Info, mida vajati	Erinevus	Info, mida saadi	Info, mida vajati	Erinevus
kultuuri- ja spordiüritused	2,26	2,00	0,26	1,85	1,73	0,12
majutusvõimalused	1,47	1,24	0,23	2,24	1,83	0,41
vaba aja veetmise võimalused	2,3	2,10	0,2	2,13	1,98	0,15
ravi võimalused taastusravikeskustes	1,25	1,16	0,09	1,74	1,54	0,2
Pärnu kultuuri- ja ajalugu	1,31	1,24	0,07	1,78	1,77	0,01
teenindus- ja kaubandusettevõtete lahtiolekuajad	1,26	1,37	-0,11	1,24	1,34	-0,1
parkimise korraldus	1,19	1,33	-0,14	1,1	1,16	-0,06
parkimispiletite ostuvõimalused	1,12	1,33	-0,21	1,08	1,14	-0,06
linnaliinibusside marsruudid ja ajagraafik	1,14	1,17	-0,03	1,06	1,05	0,01

2001., 2002. ja 2003.a info puudujäägi võrdlus

	eestlased			välismaalased		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
kultuuri- ja spordiüritused	-0.15	- 0.27	0,26	-0.31	-0.24	0.12
majutusvõimalused	-0.17	-0.06	0,23	-0.06	0.04	0,41
vaba aja veetmise võimalused	-0.13	- 0.42	0,20	-0.31	-0.18	0,15
ravi võimalused taastusravikeskustes	-0.04	0.02	0,09	0	0.09	0,2
Pärnu kultuuri- ja ajalugu	-0.18	-0.10	0,07	-0.10	-0.14	0,01
teenindus- ja kaubandusettevõtete lahtiolekuajad	-0.39	-0.36	-0,11	-0.39	-0.33	-0,1
parkimise korraldus	-0.43	-0.48	-0,14	-0.34	-0.30	-0,06
parkimispiletite ostuvõimalused	-0.44	-0.56	-0,21	-0.39	-0.32	-0,06
linnaliinibusside marsruudid ja ajagraafik	-0.24	-0.37	-0,03	-0.23	-0.16	0,01

2001.aastal oli Pärnu suvekülaliste (nii eestlaste kui välismaalaste) jaoks on kõige suurem info puudujääk teenindus- ja kaubandusettevõtete lahtiolekuajade, parkimise korralduse ning parkimispiletite ostuvõimaluste osas. **2002.aastal** ei ole see olukord välismaalaste jaoks muutunud. Eestlaste jaoks on suurem puudujääk, erinevalt eelmisest aastast, tekkinud ka vaba aja veetmise võimaluste osas. **2003.a aastal** on info kättesaadavus võrreldes kahe eelneva aastaga nii eestlaste kui välismaalaste puhul kõikides valdkondades paranenud. Siiski on linna külaliste jaoks endiselt probleemiks nii parkimispiletite ostuvõimalusi kui parkimise korraldust puudutava info kättesaadavus.

KÜLALISTE RAHULOLU TEENINDUSEGA

- Teenused, mida on kasutatud või kavatsetakse kasutada Pärnus viibimise jooksul

1999.a.-l ei kasutanud ega kavatsenud kasutada ühtegi teenust (va. majutus, kaubandus) veidi rohkem kui pooled Pärnu suvekülastajad (55% eestlastest, 53% välismaalastest), 2001.a.-l 44% eestlastest ja 47% välismaalastest, 2002.a –l 47% eestlastest ja 41% välismaalastest, 2003.a –l 45% eestlastest ja 50% välismaalastest.

Sagedamini kasutatavad teenused:

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
juuksur	16%	17%	9%	7%	22%	18%	11%	13%
kosmeetik, maniküür	5%	5%	4%	3%	12%	14%	16%	10%
hambaarst	6%	4%	2%	1%	2%	1%	-	3%
fototeenused	16%	20%	15%	8%	10%	15%	18%	11%
autoteenindus	<1%	<1%	5%	-	-	3%	2%	11%
pangateenused	-	34%	35%	29%	-	8%	27%	3%
kingaparandus	-	-	-	8%	-	-	-	-

2002.aastal kasutasid eestlased peale tabelis nimetatud teenuste veel parkimisteenust, keemilist puhastust, postiteenust, büroode teenust, jalgratta- ja rulluisulaenutust, käisid kasiinos ning apteegis. Välismaalased kasutasid veel jalgratta- ja rulluisulaenutust, käisid apteegis ja solaariumis.

2003.aastal kasutasid välismaalased peale tabelis nimetatud teenuste veel tanklate teenuseid.

- Hinnang Pärnu teenindusele ja tingimustele

	eestlased				Välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
elamistingimused	4.1	4.5	4.6	4.5	3.9	4.2	4.6	4.3
toidu kvaliteet toitlustuskohtades	4.0	4.2	4.3	4.1	3.9	4.2	4.4	4.3
teenindus toitlustuskohtades	3.9	3.8	4.0	3.9	3.8	4.1	4.1	4.1
teenindus kauplustes	3.8	3.7	3.9	4.1	3.7	4.0	4.2	4.1
meditsiiniline teenindus	3.7	3.3	4.1	4.3	4.0	4.1	4.3	4.2
autoteenindus	3.9	3.6	4.2	4.0	3.9	4.0	4.1	4.1
pangateenused*	-	4.1	4.7	4.3	-	4.3	4.6	4.4
vaba aja veetmise võimalused	4.3	4.3	4.3	4.5	4.0	4.2	4.4	4.5
puhkamisvõimalused rannas	4.5	4.5	4.5	4.5	4.3	4.5	4.7	4.5
linna heakord	4.0	4.2	4.3	4.3	3.9	4.4	4.5	4.3
Info kättesaadavus	3.7	3.8	4.0	3.9	3.6	4.0	4.3	4.1
autode parkimisvõimalused	3.3	3.3	3.1	3.1	3.6	3.4	3.6	3.2
rataste parkimisvõimalused	2.9	3.1	3.3	3.3	3.2	3.5	3.5	3.8
võõrkeeleoskus teenindus- ja kaubandusettevõtetes					3.7	3.8	4.1	4.2
kohalike inimeste keeleoskus*					-	3.8	3.9	4.2

*1999.aastal puudusid küsimused pangateenuste ja kohalike inimeste keeleoskuse kohta

Pärnu suvekülastajatel paluti hinnata Pärnu teenindust, heakorda ja tingimusi 5-pallisel hinnanguskaalal (1-väga halb 5-väga hea).

PÄRNU SUVEKÜLALINE 2003

2003. aastal on eestlastest külaliste hinnangul paranenud meditsiiniline teenindus ja vaba aja veetmise võimalused, välismaalaste hinnangul on paranenud nii vaba aja veetmise võimalused, rataste parkimise võimalused kui ka kohalike elanike ja teenindajate võõrkeeleoskus. Võrreldes eelmise aastaga on siiski enamikes valdkondades hinnangud jäänud samale tasemele või pisut langenud. Sarnaselt eelnevate aastatega on kõige madalamalt hinnatud autode ja rataste parkimisvõimalusi.

- Hinnang turismiinformatsioonile

Suvekülalistel paluti hinnata Pärnusse paigaldatud turismiinformatsiooni (linnakaardid, teeviidad jms) 4-pallisel hinnanguskaalal (1- mitte üldse rahul 4-täiesti rahul).

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
täiesti rahul	23%	13%	13%	15%	20%	20%	25%	26%
enam-vähem rahul	43%	39%	31%	38%	50%	48%	45%	39%
mitte eriti rahul	7%	8%	2%	2%	8%	8%	1%	7%
mitte üldse rahul	1%	-	1%	-	1%	2%	4%	-
ei oska öelda	26%	40%	53%	45%	21%	22%	25%	28%
Keskmine	3.17	3.06	3.10	3.2	3.11	3.11	3.21	3.25

- Hinnang turvalisusele

Suvekülalistel paluti hinnata 4-pallisel hinnanguskaalal (1- üldse mitte rahul ...

4- täiesti rahul), kas nad tunnevad end Pärnus ööpäevaringselt turvaliselt, kas Pärnus on jalgrattaga turvaline sõita ning kas pärnakas on külalislahke.

Üldine turvalisus

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
täiesti rahul	33%	26%	28%	33%	29%	39%	34%	32%
enam-vähem rahul	50%	51%	53%	47%	53%	51%	49%	49%
mitte eriti rahul	7%	6%	3%	3%	3%	1%	5%	1%
üldse mitte rahul	-	-	1%	1%	1%	-	3%	<1%
keskmine hinne	3.3	3.3	3.3	3.3	3.3	3.4	3.3	3.4
ei oska hinnata	10%	17%	15%	16%	14%	9%	9%	18%

Jalgrattaga sõitmise turvalisus

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
täiesti rahul	9%	4%	8%	4%	7%	7%	5%	3%
enam-vähem rahul	33%	20%	22%	15%	21%	23%	18%	21%
mitte eriti rahul	9%	4%	3%	2%	4%	2%	2%	3%
üldse mitte rahul	1%	2%	2%	-	3%	-	12%	<1%
keskmine hinne	3.0	2.9	3.0	3.1	2.9	3.2	2.5	3.0
ei oska hinnata	48%	70%	65%	79%	65%	68%	63%	73%

Pärnakate külalislahkus

	eestlased				Eestlased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
täiesti rahul	38%	29%	40%	36%	33%	42%	50%	42%
enam-vähem rahul	53%	51%	51%	50%	55%	40%	38%	39%
mitte eriti rahul	2%	4%	2%	-	2%	1%	2%	1%
üldse mitte rahul	1%	-	1%	-	-	-	2%	<1%
keskmine hinne	3.4	3.3	3.4	3.4	3.3	3.5	3.5	3.5
ei oska hinnata	6%	16%	6%	14%	10%	17%	8%	17%

KULUTUSED PÄRNUS

- Suvekülaliste nõusolek kulutada keskmiselt ööpäevas (arvestades ka öömaja)

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
kuni 100 krooni	20%	14%	13%	15%	7%	3%	2%	3%
101-300 krooni	39%	43%	44%	45%	21%	15%	7%	8%
301-500 krooni	15%	17%	16%	17%	17%	19%	14%	10%
501-700 krooni	9%	12%	9%	9%	10%	19%	19%	20%
701-1200 krooni	6%	9%	12%	8%	26%	32%	36%	29%
üle 1200 krooni	2%	3%	3%	1%	13%	10%	19%	20%
vastamata	9%	2%	3%	5%	6%	2%	3%	10%

- Keskmine ööpäevane kulutus ühe inimese kohta

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
majutus*	282 kr	344 kr	333 kr	261 kr	421 kr	513 kr	576 kr	616 kr
Toit	102 kr	113 kr	114 kr	104 kr	165 kr	190 kr	199 kr	178 kr
ostud	127 kr	210 kr	203 kr	134 kr	220 kr	363 kr	489 kr	497 kr
ajaviide	110 kr	168 kr	136 kr	96 kr	210 kr	178 kr	233 kr	206 kr

*keskmised majutuskulud on arvestatud ainult tasulist majutusteenust kasutanud külaliste lõikes (hotellid, taastusravikeskused, üüripinnad jne.).

AJAVIITEVÕIMALUSED PÄRNUS

- Lastega Pärnus

Koos lastega puhkas Pärnus:

1999.a. 21% eestlastest ja 16% välismaalastest,
2001.a. 24% eestlastest ja 15% välismaalastest,
2002.a. 22% eestlastest ja 17% välismaalastest,
2003.a. 17% eestlastest ja 15% välismaalastest.

Koos lastega käidi põhiliselt rannas, jalutati ja kiiguti parkides, käidi Pärnu lõbuspargis ja mänguväljakutel, jalutati linnas ja käidi poodides, mängiti minigolfi ja keeglit, laenutati rattaid ja rulluiske, külastati minizood ja erinevaid etendusi.

PÄRNU SUVEKÜLALINE 2003

Suvekülalistel paluti hinnata koos lastega puhkuseveetmise võimalusi Pärnus 5-pallisel hinnanguskaalal (1-väga halb ... 5- väga hea).

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
väga hea	29%	14%	18%	16%	15%	12.5%	24%	21%
hea	57%	58%	49%	63%	45%	75%	51%	58%
rahuldav	10%	26%	25%	21%	28%	12.5%	16%	16%
halb	4%	2%	8%	-	7%	-	6%	5%
väga halb	-	-	-	-	5%	-	3%	-
Keskmine hinne	4.1	3.8	3.8	4.0	3.6	4.0	3.9	4.0

2003.aastal on tehtud järgmisi ettepanekud lastega puhkuse paremaks korraldamiseks Pärnus :

- 1) mängunurki ja mänguväljakuid juurde - nimetas 16% koos lastega Pärnus puhanud suvekülalistes;
- 2) Rannas võiks lastele rohkem tegevust ja atraksioone olla;
- 3) Hotellid võiksid pakkuda lapsehoidjateenust ;
- 4) Pärnus võiks olla vesilõbustuspark;
- 5) Teismelistele võiks rohkem tegevust olla;
- 6) Võiks olla rohkem infot lastega ajaveetmisvõimaluste ja lasteürituste kohta;

- Vaba aja veetmise eelistused Pärnus

% arvutamisel on arvestatud positiivsed vastused "huvitab eelkõige" ja "ka see huvitab"

	eestlased				välismaalased			
	1999	2001	2002	2003	1999	2001	2002	2003
süvamuusika kontserdid	43%	48%	40%	16%	42%	47%	50%	16%
kergemuusika kontserdid	64%	69%	59%	46%	55%	64%	61%	39%
tantsuõhtud	40%	45%	44%	22%	45%	59%	57%	37%
disco'd	41%	44%	37%	26%	39%	40%	34%	18%
muuseumid, näitused	56%	67%	46%	35%	63%	75%	70%	61%
baarid, restoranid	66%	75%	66%	54%	81%	86%	79%	67%
sportimine	43%	58%	60%	39%	37%	54%	45%	28%
rannalõbustused	85%	86%	83%	73%	78%	82%	78%	61%
teater	59%	53%	50%	35%	27%	41%	26%	11%
mitmepäevased üritused	46%	40%	49%	32%	28%	31%	42%	17%

2003.a nimetasid eestlased veel vaba aja veetmise eelistustena tivoli külastamist, klubiüritusi ja iseseisvalt korraldatud üritusi.

- Huvi loodusturismi vastu

Antud teemat on käsitletud vaid 2001.a - 2003.a küsitluses.

Lisaks Pärnule on Pärnu maakonna loodus- ja vaatamisväärtusi külastanud

- 2001. aastal** 45% eestlastest ja 24% välismaalastest;
- 2002. aastal** 41% eestlastest ja 23% välismaalastest;
- 2003. aastal** 34% eestlastest ja 20% välismaalastest.

Väljasõit Pärnu maakonda loodus- ja vaatamisväärtustega tutvumiseks pakuks huvi:

- 2003. aastal** 36% eestlastest ja 52% välismaalastest.*

* 2001. ja 2002.a uuringus antud küsimust ei esitatud

LINNAKÜLALISTE ETTEPANEKUD, SOOVID, MÄRKUSED

2003.aastal töid 24% eestlastest ja 12% välismaalastest esile erinevaid probleeme, millega nad puutusid Pärnus viibides kokku. Suvekülalistel olid järgmised ettepanekud ja märkused (% näitab osatähtsust ettepanekuid teinud suvekülalistest):

- Rohkem kontserte ja mitmekesisemat valikut selles osas (sh jazzkontserte) –13%
- Paremat liikluskorraldust ja parkimisvõimalusi – 11%
- Rohkem inglise keelset turismiinfot – 8%
- Prügikaste ja pinke juurde – 7%
- Rüütli tänav korda – 6%
- Rohkem rattalaenutusi – 6%
- Rohkem eestikeelset turismiinfot – 6%
- Rohkem sportimisvõimalusi ja sportlikku tegevust – 4%
- Teenindus on halb – 3%
- Linnaliinibusside ajagraafiku kohta rohkem infot – 3%
- Rulluisu- ja jalgrattateid juurde – 2%
- Linn on ülerahvastatud – 2%
- Rohkem sularahaautomaate randa – 2%
- Rand on koristamata – 2%
- 24h poode juurde – 2%
- Avalikke tualette napib – 1%
- Lastele rohkem tegevust –1%
- Rohkem üritusi vanemaealistele – 1%
- Rannas võiks olla riietehoid – 1%
- Rohkem reklaami linna kohta – 1%
- Linnaümbrus korda – 1%

Positiivsed märkused: teenindus on paranenud, linn on kaunis, pargid ja rand on suurepärased.